

Årsrapport 2019

Råd for samfunnssikkerhet og beredskap i kunnskapssektoren

RÅDETS MANDAT (revidert 2019/2020), utdrag:

Overordnet mål: Rådet er et frivillig tiltak for å styrke arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i et bredt lag av kunnskapssektoren. Det tas sikte på at statlige og private institusjoner opparbeider seg kunnskap om feltet slik at de kan arbeide systematisk og godt med dette. En viktig oppgave for rådet vil være å legge til rette for utvikling av en samordnet praksis i sektoren på områder det vurderes hensiktsmessig, og bidra til deling av beste praksis og erfaring mellom virksomhetene. Rådet bør blant annet bidra til at private virksomheter tilegner seg kunnskap om krav og føringer som er gitt fra myndighetene til de statlige institusjonene.

Aktuelle temaer: Risiko- og sårbarhetsanalyser, beredskapsplaner, kriseorganisering, øvelser, fysisk sikring og informasjonssikkerhet samt andre temaer med grenseflater mot samfunnssikkerhet og beredskap, som forebygging av voldelig ekstremisme, eksportkontroll og forskningssamarbeid, reisesikkerhet og utveksling. Det er også aktuelt for Beredskapsrådet å belyse metodiske tilnærminger til risikostyring og beredskapsarbeid, samt framheve prinsipper og føringer for samvirke og samarbeid med lokale aktører og instanser. For detaljer og oppfølging henvises det til Rådets handlingsplan som revideres jevnlig.

Sekretariat: Universitetet i Stavanger (UiS) ivaretar en fagligbasert sekretariatsfunksjon for rådet. Sekretariatet skal være en faglig rådgiver og pådriver for arbeidet i Rådet, utføre oppdrag, utredninger/analyser og forestå praktiske funksjoner som saksforberedelse, møtekalling, referatskriving samt andre relevante arbeidsoppgaver. Sekretariatet vil ha løpende kontakt mot Kunnskapsdepartementet (KD) og de aktuelle kontaktpersonene KD oppnevner. Rådet og sekretariatet finner for øvrig selv egnede samarbeidsformer.

1. Om Beredskapsrådet

1.1. Bakgrunn for Råd for samfunnssikkerhet og beredskap i kunnskapssektoren

Kunnskapsdepartementet (KD) har et overordnet ansvar for samfunnssikkerhet og beredskap i statlige og mange private virksomheter i universitets- og høyskolesektoren, inklusive fagskoler, folkehøgskoler og studentsamskipnader. På bakgrunn av dette bestemte KD høsten 2016 å etablere en rådsfunksjon med sekretariat ved Universitet i Stavanger (UiS) knyttet til fagmiljø innenfor risikostyring, samfunnssikkerhet og beredskap. Rådet ble opprettet våren 2017, og UiS får tildelt midler over statsbudsjettet til drift. I 2019 har sekretariatet vært organisert slik:

- Prosjektleder (90-100 %) og administrativ støtte (30-50 %).
- Professor II-stilling (20%) med særlig kompetanse innen forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme, antiterror med mer.
- En faglig referansegruppe bestående av førsteamanuensis Sissel Haugdal Jore (i forskningspermisjon fram til juni 2019) og førsteamanuensis Bjørn Ivar Kruke.

1.2 Medlemsoversikt pr 31.12.19

Funksjon	Oppnevnt av	Institusjon	Navn	Stilling
Rådsmedlem	UiO	Universitetet i Oslo	Anita Sandberg	Direktør for HMS og beredskap
Rådsmedlem	NTNU	NTNU	Hilde Apneseth	HMS-sjef
Rådsmedlem	UHR: Universitets- og høyskolerådet	UiT-Norges arktiske universitet	Gøril Heitmann	Assisterende universitetsdirektør
Rådsmedlem	UHR: Universitets- og høyskolerådet	Universitetet i Bergen	Sonja Dyrkorn	HR-direktør
Rådsmedlem	UHR: Universitets- og høyskolerådet	Universitetet i Sørøst-Norge	Bjørnulf Stokvik	Fagleder beredskap
Rådsmedlem	UHR: Universitets- og høyskolerådet	Universitet i Agder	Solveig R. Svendsberget	Assisterende universitetsdirektør
Rådsmedlem	UHR: Universitets- og høyskolerådet	Høgskolen i Østfold	Lars Erik Aas	Sikkerhets- og beredskapsrådgiver
Rådsmedlem	NPH: Nettverk for private høyskoler	Handelshøyskolen BI	Magnus Wølner	Senior rådgiver
Rådsmedlem	NPH: Nettverk for private høyskoler	Noroff University College	Ernst Sundt	Direktør
Rådsmedlem	Nasjonalt fagskoleråd	Noroff Education AS	Kim Kargaard	Faglærer
Rådsmedlem	Folkehøgskolerådet	Folkehøgskolerådet	Christian T. Bjørnø	Daglig leder
Rådsmedlem	Samskipnadsrådet	Samskipnadsrådet	Marianne Andenæs	Seniorrådgiver
Rådsmedlem	Utdanningsdirektoratet	Utdanningsdirektoratet	Norun Eide	Sikkerhetsansvarlig

Rådsmedlem	Rådet/KD Norsk	Norsk Student organisasjon	Marianne Halvorsen	
Oppdragsgiver	Kunnskapsdepartementet	Kunnskapsdepartementet	Jan Fredrik Schøyen	Avdelingsdirektør
Fagligreferanse gruppe	Universitetet i Stavanger	Universitetet i Stavanger	Sissel H. Jore	Førsteamanuensis
Fagligreferanse gruppe	Universitetet i Stavanger	Universitetet i Stavanger	Bjørn Ivar Kruke	Førsteamanuensis
Fagligreferanse gruppe	Universitetet i Stavanger	Universitetet i Stavanger	Anja Dalgaard-Nielsen	Professor II, Rådet og UiS
Sekretariat	Universitetet i Stavanger	Universitetet i Stavanger	Sindre Bø	Prosjektleder
Sekretariat	Universitetet i Stavanger	Universitetet i Stavanger	Marianne Gjerlaugsen	Administrasjonssjef SEROS/seniorr.

2. Aktiviteter 2019

2.1. Tiltakslista – medieomtale og oppfølging

Beredskapsrådet – ved en arbeidsgruppe i samarbeid med sekretariatet og den faglige referansegruppa – leverte *Tiltaksliste mot radikaliserings og voldelig ekstremisme* til KD før jul 2018. Dette dokumentet ble etter årsskiftet promotert av [KD](#) og Beredskapsrådet, og formelt sendt ut via e-post til postmottak i hele sektoren. Dokumentet foreligger i pdf-versjon på norsk og engelsk på [Beredskapsrådets hjemmeside](#). Planen ble også gjenstand for debatt og redaksjonell omtale i Khrono ved ulike anledninger: [28.januar](#), [2.april](#) I og [2.april](#) II. Beredskapsrådet fikk også spalteplass i Khrono i forbindelse med andre beslektede artikler, så som [truslene mot BI 19.september](#) og en kronikk forfattet av Beredskapsrådet [14.november](#).

Utover dette har Beredskapsrådet oppsummert status for hvordan virksomhetene har fulgt opp tiltakslista. Ulike typer tilnærming har vært gjort, som å ta opp saken i LMU lokalt, inkludering av studentene i det forebyggende arbeidet, promotering av sikresiden.no, bruk av miljøbyggere i studentmiljøene for å forhindre utenforskap, forsterket fokus på psykisk helse, samarbeid med involverte samarbeidskommuner, arbeidsgrupper med fokus på inkludering og sosialisering.

Det ble foreslått at oppfølging av tiltakslista kunne bli tema i KDs tildelingsbrev til institusjonene, noe som ikke ble etterkommet grunnet generell innstramning av dette dokumentets omfang.

På bakgrunn av arbeidet med Tiltakslista og professor II Anja Dalgaard-Nielsens rolle på vegne av Beredskapsrådet i ulike sammenhenger, ble Dalgaard-Nielsen i august 2019 forespurt om å lede utvalget som skal evaluere håndteringen av terroranslaget i Bærum 10.august 2019. Hun er beskjefliget på heltid med dette arbeidet fram til mai 2020, og er innvilget permisjon med lønn fra Beredskapsrådet i denne perioden.

2.2. Samarbeid med Sikresiden.no

Beredskapsrådet gjennomførte vinteren 2019 et samarbeid med Sikresiden.no hvor hensikten var å implementere innhold fra *Tiltaksliste mot radikaliserings og voldelig ekstremisme* på Sikresiden i form av nye faner og e-læring. I den redaksjonelle arbeidsgruppa satt prosjektleder i Beredskapsrådet samt daglig leder og redaktør for Sikresiden, Jorid Bodin, pluss Olaug Eiksund fra UiB og Siv Dokmo fra Junglemap. Innholdet ble kvalitetssikret av relevante fagpersoner og organisasjoner med særlig kompetanse på feltet. Resultatet ble presentert på den felles Beredskapskonferansen for kunnskapssektoren på BI 13.juni, og foreligger på sikresiden.no under ulike knapper merket [«Forebyggende»](#) og [«Når noe skjer»](#). Merk også at et utførlig e-læringskurs ble utarbeidet (under «forebyggende»).

2.3 Rådsmøter

Beredskapsrådet avholdt tre ordinære kvartalsmøter i 2019 samt en to-dagers studietur til Danmark:

- 27.mars i Oslo (vertskap UiO)
- 27-28.mai i København (vertskap Anja Dalgaard-Nielsen m.fl.)
- 23.september på Jessheim (vertskap Folkehøgskolerådet/Romerike Folkehøgskole)
- 16.desember i Halden (vertskap Høgskolen i Østfold)

Rådsleder til og med 23.september var Anita Sandberg fra UiA, etterfulgt av Solveig R. Svendsberget fra UiA som leder de neste årene. Ny leder ble valgt med utgangspunkt i mandatet: «Rådet velger selv ett av medlemmene som leder for en periode på normalt to år.» Offisielle [referater fra møtene er publisert på rådets nettsider](#), men nedenfor følger noen momenter fra hvert møtet:

27. mars Oslo

- **Kriser ved UiO:** Rådsleder og vertskap Anita Sandberg innledet om krisehåndtering ved UiO – «Når virkeligheten overgår fantasien» – og beskrev hvordan UiO håndterte større beredskapssaker som «Vekterhendelsen», «Pulversaken» og «Cyanid-saken».
- **Evaluering:** På initiativ fra rådsleder gjennomførte rådet en intern evaluering av hva som fungerer og hva som kan forbedres i arbeidet som utføres. Et av forbedringspunktene var å revidere mandatet, noe som ble gjort høsten 2019.
- **Gjesteinnlegg:** «Ny sikkerhetslov og eventuelle konsekvenser for UH-sektoren» ved avdelingsdirektør i KD, Jan Fredrik Schøyen. Det er identifisert tre virksomheter i kunnskapssektoren som forvalter skjermingsgradert informasjon og som derfor må etablere en sikkerhetsorganisasjon i henhold til loven: Forskningsrådet, Uninett og IMDi.

27.-28.mai læringsseminar i København

Studieturen fikk nær fulltallig oppmøte fra Rådets medlemmer og sekretariat. Generelt var København-turen lærerik og givende. Anja Dalgaard-Nielsen hadde utnyttet sine kontakter godt og satt opp et innholdsrikt program.

Dag 1: Besøk hos "Nationalt center for Forebyggelse af Ekstremisme" hvor rådet fikk en introduksjon til den danske vitensbaserte forebyggelsesmodellen. En erkjennelse i Danmark som også kan gjelde Norge: Man har forsket mye på islamisme, men for lite på andre typer ekstremisme (noe terrorhendelsen i Bærum i august 2019 antyder). NB: En grunn til at Danmark ikke har et Beredskapsråd og ikke har fokus på forebygging i UH-sektoren, er at radikaliserings i akademisk sektor ikke anses å være et stort problem. Den danske forebyggingsmodellen er myntet på kommunene.

Dag 2: Rektor Henrik Wegener holdt et tankevekkende innlegg om hvordan Københavns Universitet organiserer egen beredskap og hvordan de arbeider forebyggende. Wegener påpekte at balansegangen mellom akademisk frihet og ytringsfrihet på den ene siden, og en viss form for kontroll og innsikt i miljøer på den andre, er «vidunderlig komplisert» og utfordrende å håndtere. Andre post: Besøk hos Vestegnens Politi hvor chefpolitiinspektør Knud Stadsgaard innledet om «forebyggelse og arbejdet med skoler og uddannelsesinstitutioner». Læringspunkt: Ett bekymringstegn alene er for lite til å varsle bekymring for radikaliserings. Dansk politi vurderer etter 19 parametre.

23. september Jessheim

- Rektor ved Romerike folkehøgskole, Haldis Brubæk, presenterte en av landets meste kjente folkehøgskoler og hvordan beredskapen forvaltes. Daglig leder i Folkehøgskolerådet, Christian T. Bjørnø, presenterte Folkehøgskolerådets beredskapsarbeid. Folkehøgskolene har hatt sin andel av uhell de siste årene; drukkingsulykker, branner, væpna aksjon og Manshaus-saken. Elevene er på skolen 24/7, noe som stiller krav til sikkerhet og beredskap.
- Karl Georg Øhrn, avdelingsleder i Seksjon for økonomi og styring i Avdeling for fellestjenester og strategiske satsingsområder i KD, presenterte revidert versjon av «Styringsdokument for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i kunnskapssektoren». Øhrn påpekte at «det er mer kompetanse på samfunnssikkerhet og beredskap i Beredskapsrådet enn i KD. Vi trenger deres hjelp, og lytter til deres råd og innspill.»

16. desember Halden

- Høgskoledirektør Carl Morten Gjeldnes og rådsmedlem Lars Erik Aas presenterte Høgskolen i Østfold og hvordan det jobbes med sikkerhet og beredskap.
- Gjesteinnlegg fra NOKUT: Sjef for juridisk seksjon Håvard Tvinnereim presenterte oppdraget NOKUT har fått fra KD, og hvordan NOKUT utfører KDs internkontroll i kunnskapssektoren hva gjelder samfunnssikkerhet og beredskap. Seksjonssjefen ønsker tett dialog med Beredskapsrådet om hvordan NOKUT kan være en koordinerende ressurs for UH-sektoren.
- Eksportkontroll: Anita Sandberg delte erfaringer fra UiO, mens Randi Utstrand gjorde det samme fra NTNU. Solveig R. Svendsberget bidro også med UiAs erfaringer med tematikken da to utenlandske professorer ble utvist noen år tilbake.
- Revidert mandat: Arbeidsgruppens forslag til revidert mandat ble lagt frem, basert på erfaringer fra de første årene og det faktum at Beredskapsrådet er å anse som et permanent tiltak og ikke et prosjekt lenger. Det ble foreslått endringer i oppnevningssprosesser og medlemssammensetning, samt innhold for øvrig. Utkast til nytt mandat ble sendt til KD på høring/for godkjenning før jul, og det kom forslag til endringer på nyåret 2020. Av den grunn ble ikke nytt mandat godkjent før primo februar 2020. Det kan leses [her](#).

2.4 Toppledersamling i Bodø 24.april

Rådets forslag om å invitere til en ledersamling i forbindelse med Øvelse Nord 2019 ble tatt vel imot av ledelsen ved Nord Universitet, og et lederseminar ble avviklet i Bodø onsdag 24.april 2019 med rundt 50 deltakere i salen. Her møttes ledere og beredskapsansvarlige ved landets høyere utdanningsinstitusjoner i et faglig forum hvor kunnskapsdeling og erfaringsutveksling sto i sentrum.

Tema var ledelsens rolle i beredskap og krisehåndtering, hensikten å styrke det systematiske arbeidet med sikkerhet og krisehåndtering samt å skape eierskap til egen beredskap i organisasjonen. Se programmet [her](#) og rapport fra samlingen [her](#) (skroll ned til «Beredskapsamling Nord 24.april'19»).

2.5 Beredskapskonferanse 13.juni

Beredskapskonferansen for kunnskapssektoren 2019 ble arrangert i samarbeid med KD og avviklet på BI sin campus i Nydalen i Oslo 13.juni. Samtlige 51 inviterte virksomheter deltok på konferansen med i alt 167 deltakere. Konferansen ble åpnet av kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner og avsluttet av departementsråd Petter Skarheim. KDs egen Questback-undersøkelse viste positive tilbakemeldinger. Faglige innlegg på konferansen med lenker til presentasjonene:

- [Nytt fra DSB](#) og PST om aktuelle trusselvurderinger og krisescenarier v/ass.dir. Kristin Cordt Hansen, DSB samt tjenesteperson fra PST (presentasjon foreligger ikke)

- [Nytt fra KD](#) med fokus på revidert [Styringsdokument](#) v/seniorrådgiver Anja E.H. Sundby
- [Nytt fra Beredskapsrådet og Sikresiden](#) v/respektive ledere Anita Sandberg og Jorid Bodin
- Erfaringer fra Øvelse Nord 2019 v/[seniorrådgiver Reidulf Fonn](#) og [øvelsessjef Erlend Hagenes](#)
- [Struktur og deltakelse i beredskapsarbeid](#) v/førsteamanuensis Bjørn Ivar Kruke, UiS
- [Sikkerhetskultur og ledelse](#), erfaringer fra norsk sokkel v/Stig Stellberg (eks-Hydro og Statoil)
- [Beredskapssamvirke](#) i Bergen, v/beredskapssjef Ivar K. Lunde
- [Terroren i Marokko](#) og lokal krisehåndtering v/fagleder beredskap USN, Bjørnulf Stokvik
- [Krisehåndtering på Utøya](#) v/ekteparet Skovly, Norsk Folkehjelp

Ytterligere info konferansens program og mediedekning er tilgjengelig via [Beredskapsrådets hjemmeside](#) (skroll ned til «KDs Samfunnssikkerhetskonferanse 13.06.19»).

2.5 Den nasjonale radikaliseringskonferansen 2019

Den årlige nasjonale konferansen mot radikalisering og voldelig ekstremisme 2019 ble avholdt 22.oktober på Quality Airport Hotel Sola. Konferansen ble arrangert av Sør-Vest politidistrikt i samarbeid med Stavanger kommune og Politidirektoratet, på vegne av Justis- og beredskapsdepartementet. Beredskapsrådet og fagmiljøet ved UiS bidro til utformingen av programmet i forberedelsene. Mer informasjon om konferansen [her](#) og generelt på www.radikalisering.no.

3. Oppsummerende refleksjoner og vurdering av videre arbeid

Beredskapsrådets tredje år har fokusert på konsolidering og framdrift med særlig oppmerksomhet knyttet til lederseminar, konferanse, Danmarks-tur, oppfølging av *Tiltaksplan for forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme*, revisjon av mandat og oppstart på nytt tema [eksportkontroll](#). Rådet ser grunnlag for videre drift og har som prioritet å jobbe følge opp [målsetninger for Beredskapsrådet](#) og etterkomme mandatet som sådan.

Det tar tid å gjøre Rådets eksistens og tilbud kjent blant universiteter og høyskoler, men Rådet opplever at nytteverdien øker etter hvert som dette når fram. I så måte vil det blir prioritert å fortsette profileringen av Beredskapsrådet på Facebook, som gir effekt tross relativt lavt antall følgere, samt å opprette kvartalsvise nyhetsbrev.